

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

เรื่อง

โครงการ “ค่ายเยาวชน...รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

โดย

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๖ จังหวัดนครราชสีมา

โครงการ “ค่ายเยาวชน...รักษ่วงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

ความเป็นมาของโครงการ

มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ โดย ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานกรรมการมูลนิธิฯ และดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เลขาธิการได้ให้นโยบายในการจัดสร้าง สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ให้มีพรรณไม้หลากหลายชนิดและมีระบบนิเวศน์สมบูรณ์ เช่นเดียวกับธรรมชาติของป่าไม้ มีเอกลักษณ์เป็น "ป่าเล็กในเมืองใหญ่" เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ปลูกจิตสำนึกเยาวชนและประชาชนให้ช่วยกันปกป้องรักษาไว้เพื่อตนเองและชนรุ่นหลังสืบไป ตามพระราชโองบายของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ องค์ผู้พระราชทานสวนแห่งนี้ให้ประชาชนในปี พ.ศ. 2553

มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ได้ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ที่มีความเชี่ยวชาญในการอบรมเยาวชนอยู่แล้วที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า และศูนย์เรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตามแนวพระราชดำริทั่วประเทศ จัดค่าย "วัยชน...ผจญป่าเล็กในเมืองใหญ่" ขึ้น ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงปิดเทอม สำหรับเยาวชนอายุ 6-12ปี และในปี 2556 ขยายเป็น 4 ครั้ง เนื่องจากมีเยาวชน และผู้ปกครองให้ความสนใจมากขึ้น

ต่อมาในปี 2558 เนื่องในปิมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุ 69 พรรษา ในวันที่ 2 เมษายน 2558 มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ โดยความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงได้กำหนดดำเนินโครงการ “ห้องเรียนธรรมชาติในสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ” และแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรและธรรมชาติ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทางทรัพยากรและธรรมชาติที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 27 แห่ง อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน รวมถึงนโยบายค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการของรัฐบาล อีกทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดฝึกอบรมเยาวชนในแหล่งเรียนรู้ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนี้ให้มีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ทรงห่วงใยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเยาวชนของไทยสืบไป จึงได้พระราชทานขอจัดทำโครงการ “ค่ายเยาวชน.....รักษ่วงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” และได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อขับเคลื่อนโครงการอย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2560 มูลนิธิฯ ได้เชิญกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้าร่วมเป็นองค์กรภาคีร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร 13 องค์กร เพื่อร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ ปี

- 1) มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ
- 2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
- 3) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ให้เยาวชนได้ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานโครงการพระราชดำริมากมาย ล้วนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งสิ้น
2. เยาวชนมีความเข้มแข็ง สามารถดูแลและพัฒนาตนเองได้ และมีศักยภาพในการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ อันเป็นแนวทางสู่ความมั่นคงและความยั่งยืน ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามปรัชญา "เศรษฐกิจพอเพียง"
3. เยาวชนได้เข้าใจประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นรากฐานของประเทศ ที่จะต้องช่วยกันฟื้นฟูและรักษาให้มั่นคงและยั่งยืน เพื่ออนาคตของตนเอง ลูกหลาน ตลอดจนถึงโลกนี้
4. เยาวชนได้รู้พื้นฐานวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่สั่งสมของท้องถิ่น มีความรู้และทักษะพื้นฐานการเกษตรยั่งยืนในการผลิตอาหารเพื่อการบริโภคและอาชีพ ในการดำรงชีวิต เช่นการแปรรูป การเพาะขยายพันธุ์ ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
5. เยาวชนได้ปฏิบัติจริง เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญจริง ฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา ซึ่งเป็นความรู้และทักษะที่นำไปใช้ในชีวิตจริง และถึงที่สุดสามารถพัฒนาต่อไปได้ด้วยตนเอง

กระบวนการดำเนินโครงการ

1. ขั้นตอนก่อนการดำเนินการโครงการ “ค่ายเยาวชน.....รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

1.1. ประชุมชี้แจงโครงการ โดยผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา ได้ประชุมชี้แจงรายละเอียด โครงการ “ค่ายเยาวชน.....รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ให้แก่เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานทราบ

1.2 ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 6 มอบหมายผู้รับผิดชอบพร้อมทีมงาน

1.3 ประชุมกับหน่วยงานภาคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 8 จังหวัดอุบลราชธานี จัดประชุมซักซ้อมทำความเข้าใจโครงการและรูปแบบของโครงการ โดยมอบหมายให้เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานภาคี ในการเตรียมความพร้อม กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับมอบหมายในกิจกรรมที่ 3 ดินดี พืชดี วิถีพอเพียง ร่วมกับ 4 หน่วยงานภาคี ได้แก่ กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมพัฒนาที่ดิน

1.4 วางแผนการจัดกิจกรรม จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 5 และซักซ้อมรูปแบบการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมการร่วมแรงร่วมใจ
- 2) กิจกรรมซื้อ - ขาย
- 3) กิจกรรมบันทึกบัญชี
- 4) กิจกรรมการนำเสนอสินค้าและตกแต่งร้าน
- 5) ตลาดนัดสินค้า
- 6) กิจกรรมการประเมินผล

1.5 ฝึกอบรม หลักสูตร “ครูวิทยากร...ค่ายรักษ์พงษ์ไพร”

ผู้รับผิดชอบโครงการพร้อมทีมงานเข้าร่วมฝึกอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลักสูตร “ครูวิทยากร...ค่ายรักษ์พงษ์ไพร” ในโครงการ “ค่ายเยาวชน...รักษ์พงษ์ไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ประจำปี 2562 ณ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าอุบลราชธานี อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อซักซ้อมรูปแบบและปฏิบัติจริง ซึ่งทีมงานได้เป็นวิทยากรในกิจกรรมที่ 3 ดินดี พืชดี วิธีพอเพียง ร่วมกับ 4 หน่วยงานภาคี ได้แก่ กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมพัฒนาที่ดิน

1.6 ประชุมแกนนำเครือข่าย

ผู้รับผิดชอบโครงการพร้อมทีมงานเข้าร่วมการประชุมพัฒนาแกนนำเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาโครงการค่าย “เยาวชน...รักษ์พงษ์ไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ได้รับความยั่งยืน (Rakpongprai Network : RN) จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการต่อยอดขยายผลเครือข่ายสู่ห้องเรียนและชุมชน เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ บนฐาน Active Learning

๒. ดำเนินโครงการ “ค่ายเยาวชน...รักษ์พงษ์ไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา”

2.1. โครงการ “ค่ายเยาวชน...รักษ์พงษ์ไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” กิจกรรมที่ 3 ดินดี พืชดี วิธีพอเพียง จำนวน 4 รุ่น รุ่นละ 40 คน โดยมีกิจกรรมดังนี้

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้องเพลงสหกรณ์ร่วมใจ เกมส้อมเจ้าอ้วน ได้เรื่องการทำงานเป็นทีม
- สอนการดำเนินงานในรูปแบบโครงสร้างสหกรณ์ มี คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ และสมาชิก โดยให้แต่ละกลุ่มมีการเลือกตั้งประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และจัดให้มีฝ่ายจัดการ
- กรมหม่อนไหม หม่อนไหมสารพัดประโยชน์/การแปรรูปหม่อนไหม
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ บัญชีนำวิถีสู่ความพอเพียง
- กรมพัฒนาที่ดิน สูตรปุ๋ยพระราชทาน/หญ้าแฝก พืชเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.2 กระบวนการกิจกรรม โดยหน่วยงานจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้เป็นผู้กำหนดแนวทาง ดังนี้

2.2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม และให้เลือกหัวหน้าทีม 1 คน คณะกรรมการ 5 คน และฝ่ายจัดการ 5 คน แบ่งกันทำหน้าที่ต่าง เช่น ชื้อ ขาย และลงบันทึกบัญชี

2.2.2 ให้เงินแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นทุน กลุ่มละ 500 บาท

2.2.3 ให้แต่ละกลุ่มหมุนเวียนกันเข้าฐานกิจกรรม โดยในแต่ละฐานก็มีกิจกรรม ซ้อป ซิม และปฏิบัติ

2.2.4 เมื่อเยาวชนเข้ากิจกรรมครบทุกฐานแล้ว จัดให้มีกิจกรรม ตลาดนัดสินค้า โดยให้แต่ละกลุ่มก็นำสินค้าที่ได้ซื้อมาแต่ละฐาน มีนำเสนอการขาย มีการจัดตกแต่งร้าน และความสวยงามของสินค้า

2.2.5 ให้เจ้าหน้าที่ และเยาวชน ชื้อสินค้าแต่ละร้าน

2.2.6 แต่ละกลุ่มจัดทำการบันทึกบัญชีการขาย และสรุปออกมาเป็นกำไรหรือขาดทุน

2.2.7 แต่ละฐานมีการให้คะแนนกลุ่ม แล้วนำไปสรุปในวันสองของโครงการ

3. สรุปผลการจัดกิจกรรม

ผู้รับผิดชอบโครงการพร้อมทีมงานได้สรุปผลการจัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชน.....รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” จำนวน 4 รุ่น ในที่ประชุมประจำเดือนให้กับบุคลากรในหน่วยงานทราบ พร้อมประมวลผลกิจกรรมผ่านรูปภาพ และวิดีโอ